



PD-16080001060502

Seat No. \_\_\_\_\_

**B. Com. (Sem. VI) (CBCS) (W.E.F. 2016) Examination**

**March / April - 2020**

**Human Resource Management - 2 : DSE - 2**

**(New Course)**

Time :  $2\frac{1}{2}$  Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવેલ છે.

1 તાલીમનો અર્થ અને મહત્ત્વ સમજાવો. માનવ સંસાધનને તાલીમની વિવિધ પદ્ધતિઓ વિગતવાર ચર્ચો. 20

**અથવા**

1 તાલીમના હેતુઓ જણાવો. અસરકારક તાલીમ માટે માગદર્શક સૂચનો આપો અને તાલીમ-વિકાસનો તફાવત ચર્ચો. 20

2 મજૂર કલ્યાણ પ્રવૃત્તિનો અર્થ - ઉદ્દેશો જણાવો. તેની જરૂરિયાત (મહત્ત્વ) અને કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો. 20

**અથવા**

2 (અ) ભારતીય કારખાના ધારા, 1948 અન્વયે કામદાર કર્મચારી સલામતીની જોગવાઈઓ ચર્ચો. 10

(બ) સામાજિક સલામતી અર્થ - ઉદ્દેશો અને પ્રકારો ચર્ચો. 10

3 ઔદ્યોગિક મનોવિજ્ઞાનનો અર્થ, હેતુઓ તથા કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો. 15

**અથવા**

3 (અ) ઔદ્યોગિક થાકનો અર્થ અને તેના કારણો તથા અસરો ચર્ચો. 8

(બ) ઔદ્યોગિક સંબંધોનું મહત્ત્વ અને કાર્યક્ષેત્ર ચર્ચો. 7

4 ઔદ્યોગિક ઝઘડા એટલે શું ? તેના કારણો, અસરો અને ઉકેલની પદ્ધતિઓ જણાવો. 15

**અથવા**

4 મજૂર સંઘનો અર્થ, પ્રકારો, અધિકારો અને કાર્યો સમજાવો. 15

PD-16080001060502 ]

1

[ Contd...

## ENGLISH VERSION

**Instruction :** Mark of each question indicates on right side.

**1** Explain meaning and importance of Training. Discuss in detail different methods of training to human resource. **20**

**OR**

**1** State the objectives of the training. Give guiding suggestions for effective training and discuss the difference between training and development. **20**

**2** State meaning and aims of Labour Welfare activities. Explain its needs (importance) and scope. **20**

**OR**

**2** (a) Discuss provisions of employee safety under the Indian Factories Act 1948. **10**

(b) Discuss meaning-purposes and types of social security. **10**

**3** Explain meaning objectives and scope of industrial psychology. **15**

**OR**

**3** (a) Discuss meaning reasons and effects of industrial fatigue. **8**

(b) Discuss importance and scope of industrial relations. **7**

**4** What is the meaning of industrial disputes ? State its reasons (causes) effects and resolution methods. **15**

**OR**

**4** Explain meaning, types, rights and functions of Trade Union. **15**